

КОЕФІЦІЄНТ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ ДВОМА ОЗНАКАМИ В СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Тетяна КУРЧАБА

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, Україна*

Вступ. В емпіричній соціології нагромаджено чимало статистичних процедур, за допомогою яких розрізнені дані, що містяться в певних анкетах чи інших матеріалах соціологічних досліджень, адаптують для узагальнення, опису, аналізу, наукової інтерпретації. [1, 2, 3].

Мета — дослідити коефіцієнт зв'язку між двома ознаками.

Результати дослідження. Одним із важливих завдань аналізу є встановлення й оцінювання взаємозв'язків між окремими ознаками для певної сукупності об'єктів. Цю роботу починають з побудови кореляційних таблиць (таблиць спряженості двох ознак, двовимірними таблицями). Вони дають змогу впорядковувати інформацію про розподіл сукупності об'єктів за двома ознаками.

Кореляційні двовимірні таблиці мають прямокутну форму. Кількість рядків у них дорівнює кількості можливих значень однієї ознаки, а кількість стовпчиків — кількості можливих значень другої ознаки. У табл. 1 у клітинці на перетині другого рядка і третього

стовпчика розташоване число 42 (у центрі клітинки) — кількість студенток (значення ознаки «стать» — «жіноча»), що незадоволені умовами навчання (значення ознаки «задоволеність умовами навчання» — «незадоволений»).

Таблиця 1

**Двовимірна таблиця (ознаки «стать»
і «задоволеність умовами навчання»)**

	Задоволений	Не зовсім задоволений	Незадоволений	Разом
Хлопці	18,40 %	75,94 %	5,66 %	
	39	161	12	212
	86,67 %	64,66 %	22,22 %	60,92 %
Дівчата	4,41 %	64,71 %	30,88 %	
	6	88	42	136
	13,33 %	35,34 %	77,78 %	39,08 %
Разом	45	249	54	348
	12,93 %	71,55 %	15,52	100 %

Окрім того, двовимірна таблиця переважно містить ще один додатковий стовпчик і ще один додатковий рядок — так звані маргінальні стовпчик і рядок. У таблиці маргінали позначені словом «Разом». Кожна клітинка маргінального стовпчика містить суму чисел відповідного рядка, тобто кількість об'єктів, що мають відповідне значення першої ознаки (незалежно від того, якого значення для цих об'єктів набуває друга ознака), а також відсоток, який становить це число щодо загальної кількості об'єктів. Зокрема, з маргінального стовпчика таблиці бачимо, що в дослідженні взяли участь 136 дівчат (39,08 % від загальної кількості). Маргінальний стовпчик містить відповідні суми стовпчиків таблиці.

У кожній клітинці таблиці здебільшого записують відсоток стосовно відповідного значення в маргінальному стовпчику (цей відсоток записують вище від самого числа) та відсоток стосовно відповідного значення в маргінальному рядку (записують нижче від числа). Якщо знову повернутися до клітинки в другому рядку третього стовпчика таблиці, побачимо, що кількість незадоволених умовами навчання дівчат (таких серед респондентів 42) становить 30,88 % від загальної кількості дівчат (загалом опитано 136 дівчат)

та 77,78 % від загальної кількості незадоволених умовами навчання (загалом умовами навчання не задоволені 54 студенти).

Числа в таблиці свідчать, що серед дівчат відсоток незадоволених умовами навчання значно вищий, ніж серед хлопців. Отже, є підстави для гіпотези, що стать студента та його задоволеність умовами навчання взаємопов'язані.

Уміння читати двовимірні таблиці приходить із досвідом. Нелегко знаходити закономірності в досить великих за розміром таблицях. Крім того, далеко не завжди зв'язок між ознаками простежується.

Ключові слова: кореляційний аналіз, кореляційна таблиця, емпіричне дослідження, якісні ознаки, кількісні ознаки.

Список використаних джерел

1. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень : Навчальний посібник. — Київ : Центр навчальної літератури, 2004. — 212 с.
2. Курчаба Т. Соціологія : навч.-метод. посібник / Т.Курчаба. — Л. : ПП Со-рока Т.Б., 2015. — 184 с.
3. Соціологія. Підручник / За ред. Ю.Ф. Пачковського. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. — 418 с.